

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 148

בין הזמנים תש"ע

בכך את ההורים. זהו מצות כיבוד אב ואם. ובנוסף לפני חג הפסח, פשוט שצריך לשאול בבית מה צריכים לעזור, ולעזור במה שצריך. אך ראשית כל, שיגמור את סדריו ללמוד, שיהיה הכל בחכמה ובחשבון.

צריך לקבוע זמנים ושעות ללימוד התורה, ולחזור על מה שלמדו בימי החורף, בכדי שח"ו לא יילך לאיבוד. (מתוך שיחה שנאמרה בישיבה כ"ט אדר תשל"ה).

את החזרה בבין הזמנים יש ללמוד רק גמרא רש"י ותוס', ומה שזוכרים ממה שהזכירו בשיעור אפשר ג"כ להזכיר, רק בהבנה גמורה, ואם כבר לא זוכרים כ"כ – יותר טוב בלעדס, ולהעדיף לחזור על הדפים שזוכרים אותם ולעשות בהם קנין ע"י שכמה פעמים יחזור עליהם.

חזק בענין שמירת העינים מתוך ספר "דרשות שבט הלוי"

ובמצב העגום של הריסת הצניעות באופן כזה, עלינו לקיים ככל האפשר, "לך עמי בו בחדרך, חבי כמעט רגע עד יעבור זעם". ושמעתי מאחד מחברי ששמע מפי קודשו של הגאון הצדיק בעל חפץ חיים זיע"א, שאמר לו שגם כשמונע עצמו פעם אחת ללכת ברחוב בעיר גדולה, נעשה מזה קרן לעולם הבא. וכבר העירו גדולי תלמידי חכמים שבזמן הזה "סתם רחוב" הוא בכלל מה שאמרו בעירובין דף י"ח ע"ב המהלך אחורי אשה וכו'. ויש להמליץ על זה הגמרא בבא קמא ס' ע"ב "ד"ב יסתלק לצידי דרכים".

ט"ו באב

לא היו ימים שמחים לישראל כחמישה עשר באב וכו' שבהם בנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים. אומרת הגמרא תנו רבנן יפיפות שבהן מה היו אומרות, תנו עיניכם ליופי, שאין האשה אלא ליופי. מיוחסות שבהן מה היו אומרות, תנו עיניכם למשפחה, לפי שאין האשה אלא לבנים. מכוערות שבהן מה היו אומרות, קחו מקחכם לשם שמים ובלבד שתעטרונן בזהובים.

יוצא, שדוקא אלו שאין להם לא יופי ולא יחוס דוקא הן רוצות זהובים?... שמעתי ממורי ורבי רבי ראובן

חיזוק לימי בין הזמנים ממרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ שליט"א. (מובא בדרכי החיים עמוד רנז)

נכון. עושים הפסקת זמן, אבל זה רק הפסקת זמן בנוגע לסדרי הישיבה ובנוגע לשיעורים. אבל כל אחד ואחד, מה שנוגע אליו, צריך לדעת שאין הפסקה. הוא צריך להמשיך לקבוע לעצמו סדרים, והנסיון הראה שבזמן שקובעם הסדרים עם חברותא, אזי "איש לרעהו יאמר חזק", וכשקובעים זמן קבוע – זה מחזיק. אם קובע סדרים לעצמו, אזי יש לו הרבה היתרים ואח"כ אינו פורע, ואינו מחזיק אצלו הרבה זמן, וכשמסתדרים עם חברותות מרגישים אחריות, לא רק של עצמו אלא גם אחריות של השני. וזהו יסוד גדול שצריך לדעת תמיד, צעירים ומבוגרים, שצריכים לקבוע הסדרים עם חברותות.

מספרים על רבי נפתלי אמסטרדם זצ"ל, תלמידו של הגרי"ס, שאף בימי זקנותו, למד רק עם חברותות. ואחד מהחברותות שלו סיפר לי שהיה לו קביעות עמו ללמוד ספר "קצות החושן". והיה אומר לו: בימי זקנה תופסת מקום אצל האדם חולשת הגוף, וממילא יכול ע"י לבוא לידי היתרים ולידי רפיון היגיעה, לכן צריך לחזק את יגיעת המחשבה והעיון, וכיצד? ללמוד עם חברותא "קצות". בזמן שלומדים קצות"ח בהכרח צריך להתייגע. גם בזמנינו מוצאים יחידי הדור שכל לימודם רק עם חברותות, יומם ולילה לא ישבותו.

לכן צריך לדעת שמה שנוסעים כל אחד לביתו, אין זה הפסק בלימוד, אלא צריך להחליט כעת, כמובן בל"נ, שגם בו ביום שיבוא הביתה – שנפגשים עם ההורים והמשפחה ויכולים לשכוח ללמוד באותו יום ואת הקביעות וחושבים כי הקביעות תחזיק אף אם יתחילו ממחר, ומזה מתבטלות כל הקבלות והחלטות. לכן צריך כל אחד כבר עכשיו לחשוב על כך, ולהחליט לעצמו שבאותו היום שיבוא הביתה יקבע את השעות של לימוד התורה. לקבוע עכשיו את השעות, לא כשיבוא שמה, אלא כאן לקבוע על העתיד, בכדי להבטיח עצמו שלא יעבור שום יום ושום זמן בלי לימוד התורה.

וכשבאים הביתה – יכול לזכות במצות כיבוד או"א בתכלית ההידור, פשוטו כמשמעו. כשיושבים ליד השולחן ומדברים ד"ת, בדברי ירא"ש וחכמה, מהנים

הנה אין המצוה אלא להשיאו אשה ולהביא לידי מצות פ"ו. אבל אין המצוה לבנות לו בית ולהעשירו על חשבון בריאות הגוף ודמי ימיו של האב, דגם אצל הבת אינו חייב אלא בעישור נכסים והעשיר לפי עשרו כמבואר בפוסקים. **ובזמנינו** אנו נעשה מנהג רע מאד שהבנים או הבנות כופין אבות עניים וגם אבות שאינם עניים אלא שאין ביכלתם לעמוד בהתחייבות גדולה, לקבל עליהם שעבוד ממון עצום שהם רובצים תחת משא הזה והכל כדי לעמוד בהתחרות עם בני העשירים, ודבר זה גרם כבר הרבה פעמים שהאבות נלקו בעו"ה במחלת הלב נעשים בעלי חובות כל ימיהם ומזדקנים קודם זמנם, ונהפך מצות האב על הבן למצות בן על האב שהוא עובר עליה והנביא חבקוק ממליץ ע"ז (חבקוק ב') הוי בְּנֵה עיר בְּדָמִים וְכֹנֵן קִרְיָה בְּעֹלָה.

ובספר **"הכסף לחיוב ולשלילה"** מביא הרב מאיר מונק שליט"א כמה דברים בעניינים אלו ממרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א:

על דבר אשר בזמן האחרון הורגלו האנשים לעשות כמעט כל לילה "שבע ברכות" עבור זוג המתחתנים, והדבר כבר נעשה כאילו חוב, וכל אחד נכנס בחובות עבור זה ומתביישים לא לעשות. וידוע שאין שום חיוב לעשות סעודה באופן שיצטרך לברך שבע ברכות. אבל יש "איסור ללוות כסף בזמן שאין בכוחו לשלם". רק חושבים שיגלגלו, לווה מזה כדי לשלם לזה. ומלבד זה אין עוד בכוחו אח"כ להתמסר ללמוד התורה כי הוא טרוד בענייני הלוואות.

וכן מה שנהגו לעשות אופרוף להחתן, ובאים משפחות שלמות וזה גורם להיכנס בחובות גדולים. וכידוע שאיסור גמור ע"פ דין להיכנס בחובות כשאין לו לשלם, וזה מעצת היצר להכשיל בני אדם באיסור גזל ולהוציא הבני תורה מלימוד התורה. ומטעם זה ראוי גם שאִלָּה שיש ביכולתם להוציא הוצאות בשביל הני"ל, ולא יצטרכו להיכנס לחובות, ג"כ למעט בזה, כדי שלא יתביישו מי שאין להם, ומשום זה דוחקים עצמם ללוות ולהוציא לא כפי יכולתם. ומחמת זה ילכו שלא כדין, ויהי' להם לזכות שלא יגרמו לאחרים מכשול. ולאלו ואלו אשר נזהרים וכוונתם לשם שמים יבורכו בכל הברכות שנאמרו לעושי רצונו ית"ש.

קרלנשטיין שליט"א שהכוונה היא שמא יבוא איזה קמצן, ויאמר למה לי לקחת מהיפיפיות והמיוחסות, הרי זה יעלה לי הרבה כסף, עדיף לקחת אחת מאלה ולגמור את הענין בזול. לכן אותן בנות היו אומרות קח מקחך **לשם שמים**. ובמה יוודע איפה כי אכן זה לשם שמים ולא מחמת קמצנות? ובלבד שתעטרוננו בזהובים.

רבי אליעזר בן דוד שליט"א פירש אחרת. יש אדם שלאשתו יש מעלה שהיא ממשפחה מיוחסת מאד. יש אדם שלאשתו יש מעלה מבחינת החיצוניות. באה הגמרא ולימדה אותנו שאדם שלא רואה באשתו איזו שהיא מעלה, מצוה עליו למצוא איזה "זהובים", כלומר למצוא בה מעלות ובה יחשב שאכן לקח אשה לשם שמים. וזו עבודה שנמשכת לאורך כל החיים.

שהיו בנות ירושלים יצאו וחולות בכרמים. אומרת הגמרא תנא, מי שאין לו אשה נפנה לשם... ובלבד שתעטרוננו בזהובים.

בספר **"תוכחת חיים"** מסביר את הברכה "כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים" כי כשמכניס אדם את בנו לברית, מהדר הוא בדרך כלל לקחת מוהל מומחה, וגם מפזר ממון רב להכנת הסעודה ביד רחבה. אבל, כאשר גדל הנער והאב צריך לחנכו וללמדו תורה, אז מקמץ במשכורת של המלמד, ואינו מתענין עד כמה הוא באמת מומחה. וכאשר יתבגר הנער, והאב חייב להשיאו אשה, נותן האב עיניו בממון הכלה המשודכת, וכל המרבה לספ(ו)ר הרי זה(ו) משובח(ת)...

ובאמת אין הדבר כן, וחובה מוטלת על האב, שכשם שהוא מכניסו לברית, כן יכניס אותו לתורה ולחופה ולמעשים טובים. (**"אוצר מרגליות"**)

ובענין זה כותב מרן הגר"ש **וואזנר שליט"א** בספרו **"דרשות שבט הלוי"**: עוד זאת אזכור בדברים הנוגעים **בין אדם לחבירו**, הנה במשנתנו דקידושין כל מצות הבן על האב (קידושין כ"ט) והיינו ללמדו תורה וכו' ולהשיאו אשה. וילפינן לה שם ל' ע"ב ממקרא דירמ' קחו נשים וכו' וקחו לבניכם נשים וגו' בשלמא בנים בידיי קיימא, אלא בנתיי מי קיימא בידיי! עונה הגמרא, הא קמ"ל דנלבשה ונכסה, ובה תקנו דין עשור נכסים בבנות.

